

Utvidgning av naturreservatet Humlenäs samt fastställande av föreskrifter och skötselplan

Länssstyrelsens beslut

Länssstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att utvidga naturreservatet Humlenäs till det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2. Med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken och 3 § förordningen om områdesskydd mm beslutar Länssstyrelsen vidare att fastställa nya föreskrifter samt skötselplan för naturreservatet enligt nedan. Reservatets nya gränser utmärks i fält.

Länssstyrelsens beslut 1973-01-18, dnr 11.121-1859-71 angående bildande av naturreservat enligt 7 § naturvårdslagen upphävs i berörda delar när detta beslut vinner laga kraft.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Humlenäs
Län:	Kalmar
Kommun:	Oskarshamn
Församling/socken:	Kristdala
Topografisk karta:	Topografiskt kartblad 6G SO
Ekonomisk karta:	Ekonomiskt kartblad 6G 1f, 6G 2f
Naturgeografisk region:	13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar
Kulturgeografisk region:	6 Östra Götalands mellanbygder
Fastigheter:	Se sakägarförteckning bilaga 3
Areal:	149,1 ha
Landareal:	111,8 ha
Förvaltare:	Länssstyrelsen i Kalmar län

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets karaktär av mosaikartat odlingslandskap med de värdefulla livsmiljöerna betad skog, naturbetesmark, ängsmark, ädellövrik blandlövskog och näringsfattig sjö med tillhörande strukturer och funktioner ska bevaras. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas inom hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska arter och livsmiljöer.

Syftet uppnås i huvudsak genom frihuggnings av värdefulla träd och reducering av barrträdsinslag i ädellövrik blandlövskog, betesdrift, gallring och röjning i betad skog och naturbetesmarker, slåtter av ängsmark, åkerbruk samt hamling. Lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Reservatets tidigare omfattning är Natura 2000-område med beteckningen SE03302621 medan det nyttillkomna vattenområdet ingår i Natura 2000-område SE0330210 (Viråns vattensystem). I reservatet ingår bland annat habitatdirektivets naturtyper Trädklädd betesmark och Näringsrik ekskog. Området har i länets naturvårdsprogram bedömts ha naturvärdesklass 1 (högsta naturvärde) och ingår i sin helhet i riksintresse för naturvården enligt 3 kap 6 § miljöbalken. I anslutning till det tidigare reservatet finns relativt stora arealer nyckelbiotoper, samt ytterligare värdefulla lövskogsområden som upptäckts vid en kompletterande inventering. Dessa områden har det ansetts angeläget att bevara och därmed införliva i naturreservatet. Områdena utgör representativa exempel på de ädellövriska löv- och blandskogar som förekommer i ett stråk med grönsten från sjön Hummeln och vidare österut till kusten.

Länsstyrelsen bedömer att utvidgningen av naturreservatet är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

De markområden med vilket reservatet utökas, mellan reservatets tidigare norra gräns och sjön Hummeln, är totalt 34 hektar stort och ingår enligt ovan i riksintresse för naturvården. Utvidgningen av reservatet bidrar till uppfyllande av miljö kvalitetsmålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för avgränsning av reservat bör gränslinjen ligga i vattnet och inte i strandlinjen, eftersom gränslinjen då blir oberoende av vattenståndsvariationer och naturliga förändringar i strandmorfologin. Även naturreservatets västra och södra gräns har därför, från att tidigare ha följt strandlinjen, flyttats ut i vattnet. Utvidgningen av reservatet i vattenområdet bidrar även i viss mån till uppfyllande av miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag.

I det ursprungliga reservatsbeslutet från 1973 ingick även bebyggelsen och tomtmarken i naturreservatet med samma föreskrifter som den övriga delen. Länssstyrelsen anser dock att det inte finns några naturvårdsmässiga skäl som motiverar att byggnaderna med omgivande mark fortsättningsvis ska ingå i reservatet. Reservatsbeslutet innebär i detta fall en betydande inskränkning i rätten att använda fastigheten som går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med skyddet och därmed kan motiveras utifrån det allmänna intresset. Länssstyrelsen anser därmed att det finns synnerliga skäl att upphäva 1973 års reservatsbeslut i denna del och ändra avgränsningen så att byggnader, gårds- och tomtmark vid brukningscentrum på Malghult 3:12 utgår ur naturreservatet.

De områden med vilka reservatet utvidgas kan påverkas negativt av rationellt skogsbruk, dikning samt av olika exploateringsföretag. De behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför införlivas i naturreservatet.

Länssstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att utvidga naturreservatet dels att de föreskrifter som ska gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Med undantag för de områden med vilka reservatet utvidgas innebär ändringarna i reservatsbeslutet inga ytterligare inskränkningar i sakägares rätt som föranleder att fråga om inträngsersättning enligt 31 kap miljöbalken initieras.

Länssstyrelsen ska enligt förordning om konsekvensutredning vid regelgivning 2007:1244, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länssstyrelsen gör bedömningen att områdets föreskrifter och skötsel inte påverkar tillgängligheten enligt allemansrätten på ett negativt sätt. Skyddet, skötseln och anordningarna för friluftslivet förbättrar möjligheten till ett rikt friluftsliv.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länssstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Uppföra mast eller vindkraftverk.
4. Dra fram ledning i mark, vatten eller luft.

5. Anordna upplag, tippa, dumpa eller utfylla.
6. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
7. Bedriva täktverksamhet, prospektera eller bortföra torv, alger, olja, gas, mineral eller annat geologiskt material.
8. Borra, spränga, gräva, schakta eller muddra eller vidta åtgärd som skadar berg, mark, sten eller botten.
9. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
10. Dika.
11. Odlar upp betesmark, slåttermark eller våtmark.
12. Använda bekämpningsmedel, kalka eller tillföra växtnäringsämnen.
13. Avverka, upparbeta vindfälle eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
14. Skada eller ta bort dött träd.
15. Plantera eller så träd eller buskar.
16. Plantera in eller sätta ut växt eller djurart eller andra organismer.
17. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar, för jordbrukets behov, för underhåll av ledningsgator eller i samband med jakt för transport av skjuten älg, hjort eller skjutet vildsvin.
18. Anlägga fiskodling eller odling av andra växt- eller djurarter i vattenområdet.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

19. Anlägga led, bro, bredda befintlig väg eller uppföra vägbom.
20. Anlägga brygga eller permanent förtöjningsplats för båtar.
21. Utföra rensning av befintliga diken för att behålla vattnets djup eller läge.

Det är förbjudet att utan samråd med Länsstyrelsen:

22. Tillskottsutfodra betesdjur inom områdets naturbetesmarker.
23. Utfodra vilt.

Föreskrifterna under A gäller inte vid drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av tillhörande skogsgator enligt gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt.

Utan hinder av föreskriften A 13 får träd som fallit eller inom snar framtid riskerar att falla ned över befintliga vägar, leder, ledningar, stängsel, kulturhistoriska lämningar, tomtmarker, åker- eller betesmarker tas bort och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet. Efter samråd med förvaltaren får gagnvirke från nedfallna träd tillvaratas. Träd som är värdefulla för faunan och florán, exempelvis grova och gamla träd ska dock lämnas kvar på lämplig plats i reservatsområdet.

Föreskriften A 18 utgör inte hinder för att befintliga bryggor som uppförts med erforderligt tillstånd får behållas och underhållas.

Föreskriften A 21 gäller inte rensning av diken som avvattnar åker-, betes- eller slåttermarker, liksom diken på skogsmark där områden utanför reservatet påverkas negativt av utebliven rensning. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan åtgärd utförs.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för bedrivande av vattenverksamhet enligt gällande vattendom M 4095-12, 2014-06-30.

B. Förpliktelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Behållande och underhåll av befintliga parkeringsplatser, underhåll av rastplatser och sanitära anläggningar i anslutning till parkeringsplatserna, uppsättning och underhåll av stättor, underhåll av vandringsleder (Ostkustleden) och lokal led, samt uppsättning och underhåll av informationstavlor i anslutning till parkeringsplatser och leder.
3. Naturvårdande skötsel i huvudsak i form av frihuggning av värdefulla träd och reducering av barrträdsinslag i ädellövrik blandlövskog, gallring, röjning, betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel i betad skog och naturbetesmarker, slåtter av ängsmark, åkerbruk samt hamling.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder mot invasiva arter eller skadeorganismer som kan hota syftet med reservatet, exempelvis vid massangrepp av insekter eller svampar som kan orsaka omfattande träddöd eller vid etablering av invasiva arter i vattenmiljön.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar.
2. Parkera motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade platser.
3. Bedriva militär övningsverksamhet.
4. Tälta mer än ett dygn på samma ställe.
5. Elda annat än i medhavd grill eller friluftskök eller på särskilt anvisade platser.
6. Skada eller störa däggdjur och fåglar, klättra i boträd eller uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt.
7. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
8. Bryta kvistar, fälla eller skada levande eller döda träd eller buskar.

Det är förbjudet att utan Länssstyrelsens tillstånd:

9. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
10. Gräva eller dra upp kärlväxter.
11. Samla in insekter med fällor som dödar.
12. Genomföra idrottstävling eller idrottsarrangemang
13. Placera ut skylt, tavla, plakat, affisch, konstföremål, orienteringskontroll, snitsel, markering eller liknande.

Föreskrifterna C 1 - C 2 gäller inte fastighetsägare, jordbruksarrendator, innehavare av ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt till ledning och jakträttsinnehavare.

Föreskriften C 4 - C 5 och C 13 gäller inte fastighetsägare, jordbruksarrendator och jakträttsinnehavare.

Föreskrifterna C 6 - C 7 gäller inte jakträttsinnehavare vid jakt.

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten att vid insatser använda motordrivna fordon, motordrivna farkoster och hund och vid behov vidta andra åtgärder.

Föreskrifterna i A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för att uppnå reservatets syfte och som framgår av föreskrifterna B 1-5 ovan.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är 7 kap. 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 5. Förvaltare av naturreservatet är Länsstyrelsen i Kalmar län.

Ärendets beredning

Humlenäs förklarades som naturreservat 1973. Med dagens mått mätt var syftet opreciserat och reservatet var även i avsaknad av skötselplan. Ny kunskap har tillkommit genom att Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering uppmärksammat de höga naturvärden som finns i omgivande marker. En fördjupad och kompletterande inventering av markerna kring reservatet har därefter genomförts av företaget Foran AB på uppdrag av Länsstyrelsen. På dessa grunder har Länsstyrelsen initierat ett arbete med att utöka reservatet, revidera beslutet samt att fastställa en skötselplan för området.

Berörda markägare har informerats vid möten i fält. Skriftlig information om områdets naturvärden och allmän information om områdets naturvärden har översänts per post.

Länsstyrelsen har utrett områdets naturvärden, skyddsbehov samt avgränsning. Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats.

Lantmäteriet har utfört en fastighetsrättslig utredning och upprättat sakägarförteckning.

Värderingsbyrån AB har på uppdrag av länsstyrelsen genomfört värdering av fastigheterna. Sölscher Lantmäterikonsult AB har därefter förhandlat med berörda markägare om inträngsersättning alternativt förvärv. Vid beslutsdatum saknas inga uppgörelser med fastighetsägarna.

Samtliga sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges geologiska undersökning, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Oskarshamns kommun, Svenska Kraftnät, Kristdala Hembygdsförening, Naturvårdsförbundet i Kalmar län, Döderhults naturskyddsförening, Oskarshamnsbygdens fågelklubb, Östra Smålands ornitologiska förening, Biologiska sällskapet i Oskarshamn, Föreningen SydostEntomologerna samt Mårten Aronsson. Synpunkter har inkommit från Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Oskarshamns kommun, Svenska Kraftnät, Kristdala Hembygdsförening, Biologiska sällskapet i Oskarshamn, NN och Bråbygdens Intresseförening.

Yttranden från sakägare och remissinstanser finns sammanfattade och kommenterade i bilaga 4.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Beslut i detta ärende har fattats av t f landshövding Malin Almqvist. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även Johan Wendell avdelningschef Utveckling och landsbygd, Carl Stenberg chef rättsenheten, Josefin Östangård lantbruksenheten, Per Lindegård kulturmiljöenheten, Kicki Ringdahl naturenheten, Charlotta Larsson naturenheten samt Patrick Isendahl naturenheten deltagit, den sistnämnde föredragande.

Malin Almqvist

Patrick Isendahl

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Sakägarförteckning
4. Sammanställning a remissyttranden
5. Hur man överklagar
6. Skötselplan

Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

2016-08-26

9 (9)

511-1476-15

Sändlista: